

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Херсонського державного
університету

Олександр СПИВАКОВСЬКИЙ

« 22 » вересня * 2023 р.

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА
ПРАКТИКИ**

Медичний факультет

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія

Спеціалізація 227.01 Фізична терапія

Освітня програма Фізична терапія, ерготерапія

Курс I-IV

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Форма навчання денна

ПОГОДЖУЮ

проректорка з навчальної та науково-
педагогічної роботи

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

« ____ » _____ 2023 р.

Івано- Франківськ -2023 р.

Програму розроблено:

1. Лаврикова Оксана Валентинівна, завідувачка кафедри, кандидат біологічних наук, професорка кафедри;
2. Козій Тетяна Петрівна, кандидат біологічних наук, доцентка;
3. Васильєва Наталія Олегівна, кандидат біологічних наук, доцентка;
4. Данильченко Світлана Іванівна, кандидат медичних наук, доцентка;
5. Самойленко Катерина Володимирівна, викладачка кафедри;
6. Фурсенко Артем Олександрович, викладач кафедри.

Програму розроблено на основі Освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та Положення про проведення практики здобувачів Херсонського державного університету (наказ ХДУ № 337-Д від 02 червня 2017 р.

Декан медичного факультету

Головченко І.В.

Затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Завідувачка кафедри

Лаврикова О.В.

Схвалено науково-методичною радою факультету

Протокол № 1 від «11» вересня 2023 р.

Голова ради

Васильєва Н.О.

Керівниця навчального відділу

Яценко В.Ф.

ВСТУП

Практика студентів є важливішою і невід'ємною складовою частиною освітнього процесу навчання з підготовки фахівців із фізичної терапії, ерготерапії та початковою ланкою в системі їх практичної підготовки до фахової діяльності на виробництві.

Базами практик здобувачів 1-4 курсів спеціальності 227 Терапія та реабілітація (Фізична терапія, ерготерапія) освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є профільні та медичні установи, які мають достатній рівень матеріально-технічного, кадрового та навчально-методичного забезпечення, та з якими укладено відповідні договори на певний термін, а також структурні підрозділи університету (наукові лаборанторії, бібліотека, читальні зали тощо) і випускаюча кафедра фізичної терапії та ерготерапії.

Практика організовується з відривом від навчання (в умовах подовження воєнного стану і тимчасового переміщення університету може бути частково або повністю проведена у дистанційному режимі за рішенням адміністрації університету.

Метою практики є оволодіння здобувачами сучасними методами і формами організації праці у галузі фізичної реабілітації, формування вмінь і надбання практичних навичок самостійного виконання професійних завдань.

Згідно з навчальним планом для студентів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія (передбачено проведення безперервних і послідовних практик для одержання потрібного достатнього обсягу практичних знань і вмінь відповідно до першого (бакалаврського) рівня вищої освіти).

Наскрізна програма практик студентів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія розроблена відповідно до «Положення про проведення практики здобувачів Херсонського державного університету», освітньо-професійної програми вищої освіти та навчального плану підготовки фізичних терапевтів, ерготерапевтів.

Наскрізна програма практики студентів є основним навчально-методичним документом, яким охоплюються всі види практик студентів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія на присудження їм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у Херсонському державному університеті.

У наскрізній програмі практичної підготовки фахівців визначаються: мета і завдання, види, узагальнюючий зміст кожної практики, індивідуальні завдання для здобувачів, перелік занять і екскурсій під час практик, надається рекомендований список навчальних посібників до кожного виду практики, форми та методи поточного контролю рівня знань, вмінь і навичок, встановлюються вимоги щодо оформлення звіту та матеріалів з практики, порядок підведення підсумків практики тощо, виходячи з вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики за фахом.

Основні обов'язки керівників практик та студентів- практикантів під час проходження практики

Обов'язки завідувача практики від факультету:

- контролює готовність баз практики і подає свої пропозиції, погоджені з деканатом, завідувачу практики університету за місяць до початку практики;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед виходом студентів на практику, у тому числі й настановчої конференції, де знайомить студентів з порядком проходження практики та з технікою безпеки; надає студентам необхідні документи: направлення, завдання-програму, індивідуальне завдання, щоденник, журнал обліку роботи, відомість диференційованої оцінки, методичні рекомендації тощо;
- повідомляє студентам про систему звітності практики;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість проходження практики відповідно до програми;
- проводить інструктаж студентів, забезпечує їх необхідною допоміжною методичною

документацією (пам'ятками, методичними розробками, списком рекомендованої літератури, посібниками тощо);

- проводить настановчу конференцію на базі практики разом з керівниками; закріплює студентів за робочими місцями;

- по закінченню практики протягом 7-ми днів подає завідувачу практики університету письмовий звіт про її проведення за затвердженою в університеті формою.

Обов'язки групового керівника практики:

- розподіляє разом з керівником від бази практики студентів на робочі місця;
- надає методичні рекомендації щодо складання індивідуальних календарних планів проходження практики студентів і затверджує їх після погодження з керівником від бази практики;

- знайомить керівників від бази практики з програмою практики й обов'язками, які покладаються на них;

- забезпечує постійне керівництво та контроль за виконанням індивідуального плану кожним студентом і надає необхідну допомогу;

- надає консультації студентам щодо виконання індивідуальних завдань і робочої програми практики;

- періодично інформує декана факультету, завідувача кафедри, факультетського керівника практики про хід практики, вирішує з ними поточні питання;

- контролює виконання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку, контролює ведення керівником від бази практики обліку відвідування студентами практики;

- підводить підсумки практики, оцінює роботу кожного студента та складає звіт про підсумки проведення практики і надає його факультетському керівникові;

- у складі комісії бере участь у прийомі заліків з практики.

Обов'язки керівника практики від бази практики:

- забезпечує якісне проведення інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;

- забезпечує облік відвідування практики кожним студентом у його щоденнику на сторінці «Журнал відвідування». Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляє університет;

- веде облік виконаної кожним студентом роботи та оцінює її. Після закінчення практики дає письмову характеристику роботи студента. На запрошення кафедри бере участь у підсумковій конференції.

Обов'язки студентів-практикантів:

- до початку практики одержати консультацію щодо оформлення документів (на конференції з практики або в індивідуальному порядку);

- своєчасно прибути на базу практики;

- вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;

- у повному обсязі виконати всі завдання програми практики;

- скласти індивідуальний план і затвердити його у групового керівника;

- вести щоденник проходження практики;

- працювати не менше 6 годин на день; щодня представляти керівнику практики від бази щоденник для відмітки щодо своєї наявності на практиці;

- з дотриманням усіх вимог стандартів ЄСКД своєчасно оформити всі документи з практики у вигляді звіту, зброшурувати його в альбом за форматом А4 і скласти залік з практики;

- проходити практику за строками, визначеними у наказі по університету. Зміна терміну проходження практики з поважних обставин або продовження терміну практики

проводиться за рішенням кафедри, погодженого з деканатом, і затверджується розпорядженням першого проректора університету.

Студенти-практиканти несуть повну відповідальність за виконання робочої програми практики. Студент, який не виконав у повному обсязі робочу програму практики або отримав негативну залікову оцінку з практики, відраховується з університету за поданням декана факультету. У разі невиконання повного обсягу програми практики за поважної причини студент за поданням його заяви на ім'я ректора університету з доданням відповідних документів залишається на повторний курс.

Обов'язки старости групи студентів-практикантів на базі практики:

- складає розклад зайнятості практикантів на кожний день наступного тижня практики і зберігає його у секретаря директора бази практики;
- повідомляє студентів-практикантів про колективні консультації і семінари, виконує доручення керівників практики.

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК СТУДЕНТІВ

Курс	Семестр	Вид практики	Тривалість проведення практики
1 СКТ	III	Клінічна	4 тижні
2	IV	Клінічна	3 тижні
3	VI	Клінічна	3 тижні
4	VIII	Виробнича	8 тижнів
4	VII	Переддипломна	2 тижні

КЛІНІЧНА ПРАКТИКА НА 1 КУРСІ (2 РОКИ 10 МІСЯЦІВ)

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета практики: закріпити теоретичні знання з курсів вивчених дисциплін спеціальності 227 Терапія та реабілітація спеціалізації 227.01 Фізична терапія, ознайомити студентів з характером і особливостями їх майбутньої спеціальності в спеціальних оздоровчих закладах.

Основні завдання практики:

1. Вивчити практичний досвід організації у постановці та плануванні реабілітаційної роботи в умовах лікувального або спеціального оздоровчого закладу.
2. Ознайомитися із плануванням роботи фахівців із фізичної реабілітації (план роботи, розклад заходів).
3. Знати правила оформлення відповідної документації.
4. Ознайомитися з матеріально-технічною базою спеціальних оздоровчих закладів.
5. Поглибити знання на практиці із основ фізичної реабілітації в реальних умовах.
6. Навчитися надавати практичну допомогу фахівцям в проведенні реабілітаційної роботи на базах практики.
7. Оволодіти творчим, дослідницьким підходом до реабілітаційної діяльності.
8. Навчитися визначати рівень фізичного стану пацієнтів лікувального або оздоровчого закладу за їх медичними картками.
9. Ознайомитися з навчально-методичною літературою в бібліотеках лікувальних або спеціальних оздоровчих закладів.
10. Ознайомитися з передовим досвідом роботи фахівців із фізичної реабілітації.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Перед початком практики проводиться настановна конференція, на якій завідувач кафедри та групові керівники розкривають перед студентами мету практики, знайомлять їх з базами практики, основними завданнями, порядком проходження практики та оформлення звітної документації.

Види роботи під час практики

В період проходження практики студентам необхідно виконати наступні завдання:

1. Скласти індивідуальний план проходження практики.
2. Ознайомитися з системою роботи та матеріально-технічною базою лікувального або оздоровчого закладу:
 - персоналом закладу;
 - організацією та змістом роботи фахівців;
 - режимом проведення оздоровчих заходів, принципами комплектування груп для проведення занять із застосуванням терапевтичних вправ;
 - приміщеннями, кабінетами (масажними, фізіотерапевтичними), залами терапевтичних вправ тощо;
 - переліком документів планування і проведення реабілітаційної та оздоровчої роботи закладу і правилами оформлення документації.
3. Ознайомитися з науковою та методичною літературою.
4. Ознайомитися на практиці з різними методами фізичної реабілітації та контролю її ефективності в лікувальному або оздоровчому закладі:
 - курсами масажу при різних захворюваннях;
 - проведенням занять із лікувальної фізкультури при різних захворюваннях;
 - із застосуванням фізіотерапії та інших методів фізичної реабілітації (відповідно до можливостей бази практик);

5. Навчитися надавати практичну допомогу фахівцям в проведенні реабілітаційної роботи на базах практики:

- проведення занять із застосуванням терапевтичних вправ в спеціальних медичних групах в якості помічника інструктора терапевтичних вправ;
- складання комплексів терапевтичних вправ;
- перегляд та аналіз занять терапевтичних вправ, що проводить інструктор;
- розробка планів-конспектів занять із терапевтичних вправ та сеансів масажу;
- проведення окремих частин масажу (виконання певних масажних прийомів) під контролем фахівця із масажу;
- участь у проведенні фізіотерапевтичних процедур;
- проведення лікарсько-педагогічних спостережень (виконання пульсометрії, тонометрії);
- визначення фізичного стану пацієнтів за їх медичними картками.

6. Ознайомитися з роботою кабінету функціональної діагностики:

- вимірюванням антропометричних даних;
- з технікою ЕКГ та накладанням електродів;
- проведення спірографії та спірометрії тощо (відповідно до можливостей бази практик);

7. Ознайомитися з передовим досвідом фахівців.

8. Виконати індивідуальне завдання практики.

9. Оформити звітну документацію за результатами практики.

Під час проходження клінічної практики студент отримує індивідуальне завдання від групового керівника практики.

Метою індивідуального завдання є: надбання студентами під час практики умінь самостійного розв'язання наукових, фахових та організаційних питань. Під час проходження клінічної практики студенти проводять дослідження, пов'язані з виконанням курсових робіт.

Під час клінічної практики студенти повинні виконати наступні рекомендовані індивідуальні завдання:

1. Скласти перелік обладнання під час ознайомлення із матеріально-технічною базою лікувального або оздоровчого закладу.
2. Скласти комплекси терапевтичних вправ при різних захворюваннях.
3. Зробити аналіз занять терапевтичних вправ, що проводить інструктор.
4. Розробити план-конспект сеансу масажу.
5. Написати реферат за однією із запропонованих тем (цей пункт виконується у кінці 4-тижневого терміну практики)

По закінченні клінічної практики проводиться заключна конференція, на якій студенти звітують про виконану роботу, а також висловлюють свої думки щодо змісту та організації практики. Груповий керівник оцінює роботу кожного студента і оформлює звіт за результатами практики.

Теми рефератів:

1. Терапевтичні вправи як метод фізичної реабілітації..
2. Характеристика природних чинників оздоровлення
3. Характеристика лікувальної дії електропроцедур
4. Характеристика лікувальної дії магнітотерапії
5. Характеристика лікувальної дії світлопроцедур
6. Характеристика лікувальної дії ультразвуку

7. Характеристика лікувальної дії пелоїдотерапії
8. Характеристика лікувальної дії бальнеотерапії
9. Характеристика лікувальної дії гідропроцедур
10. Характеристика лікувальної дії теплових чинників
11. Санаторії Херсонської області (інші).
12. Методика Євмінова для профілактики захворювань та реабілітації.
13. Методика Євмінова для терапії захворювань та реабілітації.
14. Реабілітаційний масаж.
15. Лікувальний масаж.
16. Загальний масаж.
17. Масаж для немовлят.
18. Аускультация, її значення в діагностиці
19. Пальпація, її значення в діагностиці
20. Перкусія, її значення в діагностиці
21. Антропометрія, її значення в діагностиці
22. Характеристика методу пульсометрії, його діагностичне значення
23. Функціональні проби для серцево-судинної системи з фізичним навантаженням
24. Типи реакції організму на фізичне навантаження
25. Характеристика легеневих об'ємів системи дихання
26. Характеристика вентиляційних показників системи дихання
27. Функціональні проби для системи зовнішнього дихання
28. Методика неврологічного обстеження хворого
29. Медична реабілітація, її визначення та завдання
30. Фізична реабілітація, її визначення та завдання
31. Основні принципи фізичної реабілітації
32. Соціальна реабілітація, її визначення та завдання
33. Психологічна реабілітація, її визначення та завдання
34. Професійно-трудова реабілітація, її визначення та завдання
35. Історія виникнення та розвитку лікарні ім. О. та А. Тропіних (інших)
36. Особливості роботи реабілітаційних закладів Польщі (будь-яких країн)

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова (основна) література:

1. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.3-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 376 с. : іл.
2. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.2-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 456 с. : іл.
3. Бобрицька В.І. та ін. Валеологія. / В.І. Бобрицька – Полтава: «Скайтек», 2007. – Ч.І. – 180 с.
4. Бойчук Т., Голубева М., Левандовский О. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації, - Львів : ЗУКЦ, 2010. – 239 с.
5. Воронім Д. М., Павлюк Є. О. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи : навч. посібник / Д. М. Вороній, Є. О. Павлюк. — Хмельницький : ХНУ, 2011.-143 с.
6. Г.М. Чайченко, В.О. Цибенко, В.Д. Сокур Фізіологія людини і тварин [підручник] - К. : Вища шк., 2003. – 463 с.
7. Глазирін І.Д. Основи диференційованого фізичного виховання: Навчальний посібник. – Черкаси: «Відлуння-Плюс», 2014. – 352 с.

8. Григус І.М Фізична реабілітація в пульмонології: навчальний посібник. – Вид. 2-ге, виправлене. – Рівне: НУВГП, 2018. - 258 с.
9. Григус І.М., Брега Л.Б. Фізична терапія в кардіології: навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2018. – 268 с.
10. Дж.Х. Вілмор, Д.Л. Костіл Фізіологія спорту. – К. : Олімпійська література, 2014. – 654 с.
11. Діагностика рухових можливостей у практиці фізичного терапевта: навчальний посібник / А.В. Ольховик. – Суми: – Сумський державний університет, 2018. – 146 с.
12. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами і захворюваннями нервової системи: навчальний посібник / О.К. Марченко. – К.; Олімпійська література, 2006. – 196 с.
13. Практичні навички фізичного терапевта: дидактичні матеріали / [Бакалюк Т., Барабаш С., Бондарчук В. та ін.]. – К., 2022. – 164 с.
14. Пропедевтика внутрішньої медицини /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського.– 5-е вид., виправл. і допов. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – С. 23–56.
15. Свінціцький А.С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини: навч. посіб. К. : ВСВ Медицина, 2019. 1008 с.
16. Соколовський В. С. та ін. Лікувальна фізична культура: Підручник / В. С. Соколовський, Н. О. Романова, О. Г. Юшковська. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. — 234 с.
17. Мироненко С.Г. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання: Навчальний посібник. – Полтава, 2019. – 50 с.
18. Михалюк Є.Л., Черепок О.О., Ткаліч І.В. Фізична реабілітація при захворюваннях хребта. Навчальний посібник.- ЗДМУ, 2016. – 90 с.
19. Мухін В.М. Фізична реабілітація : підручник / В.М. Мухін. – Вид. 3-тє, переробл. та допов. – Київ : Олімп. література, 2010. – 486 с.
20. Свиридов О.І. Анатомія людини: Підручник. – К.: Вища шк., 2015. – 399 с.
21. Ступницька С.А. Фізична реабілітація дітей першого року життя з вродженою м'язовою кривошиєю : навч.-метод. посіб. / С.А. Ступницька, О.І. Рябуха – Львів : ЛДУФК, 2011. – 124 с.
22. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / под ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
23. Черкасов В.Г. Міжнародна анатомічна термінологія (латинські, українські, російські та англійські еквіваленти) / В.Г. Черкасов, І.І. Бобрик, Ю.Й. Гумінський, О.І. Ковальчук. – Вінниця : Нова Книга, 2010. – 392 с. (навчальний посібник)
24. Черкасов В.Г. Анатомія людини : підручник / В.Г. Черкасов, Т.В.Хмара, Б.Г. Макар, Д.В. Проняев. – Чернівці : Мед. університет, 2012. – 462 с.
25. Швесткова Ольга, Свєцена Катержина та кол. Ерготерапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 280с.
26. Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол. Фізична терапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.

Допоміжна література:

1. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.1-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 368 с. : іл.
2. Бардов В.Г., Сергета І.В. Загальна гігієна та екологія людини. / В.Г. Бардов, І.В.Сергета - Вінниця: НОВА КНИГА, 2002. – 345 с.
3. Вакуленко Л.О. Лікувальний масаж. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. - 448 с.

4. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О.О. Якименко, О.Є. Кравчук, В.В. Ключко, Д.М. Себов, Л.Н. Єфременкова; За ред. О. О. Якименко. – Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2012. – с. – (Б-ка студента-медика).
5. Воронім Д. М., Павлюк Є. О. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навчальний. посібник / Д. М. Вороній, Є. О. Павлюк. — Хмельницький: ХНУ, 2011.- 143 с.
6. Деделюк Н.А. Наукові методи дослідження у фізичному вихованні: навчальний посібник / Н.А. Деделюк // Волинський національний університет ім. Л. Українки, Інститут фізичної культури та здоров'я. – Луцьк, 2010. – 184 с.
7. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за заг. ред. проф. О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчени, проф. М.Є. Поліщука]. – К. : Книга плюс, 2006. – 470 с.
8. Івасик Н.О. Фізична реабілітація при порушенні діяльності органів дихання Є Н.О. Івасик. – Л.: УкрПол, 2007. – 258 с.
9. Запорожець О.П. Спортивна морфологія: Навчальний посібник. – Херсон: Айлант, 2012. – 108 с., іл.
10. Клінічне обстеження та семіотика уражень органів і систем у дітей / Ю.В. Марушко, Т.В. Гищак, С.А. Пісоцька, Т. В. Марушко – 5-те видання, перероблене і доповнене. – Київ-Хмельницький, ФОП Сторожук О.В., 2020. – 208 с.
11. Крупін В. П. Основні та додаткові методи обстеження хворих у клініці внутрішніх хвороб / В. П. Крупін, А. Б. Зіменковський, М. С. Регеда та ін. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2005. – 256 с. : іл.
12. Литвинова О.Г. Гігієна з основами екології. – К.: Здоров'я, 2010. – 368 с.
13. Остеоартроз. Сучасні методики фізіотерапевтичного лікування: Методичні рекомендації / В.І. Маколінець, Т.М. Гращенко, А.М. Гаєвська, В.В. Мельник, І.В. Корж, І.М. Чатківська. — Харків : «Крокус», 2017. — 20 с.
14. Фізична реабілітація при ендопротезуванні органів та суглобів: навчальний посібник [Електронний ресурс] : навч. посібник для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія»/ О.О. Глиняна, Ю.В. Копочинська, І.Ю. Худецький; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл 173 МБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 190 с.
15. Федонюк Я.І., Мицкан Б.М., Попель С.Л та інші. Функціональна анатомія: Підручник для студентів навчальних закладів з фізичного виховання і спорту III та IV рівнів акредитації/ За редакцією Федонюка Я.І., Мицкана Б.М. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 552 с.
16. Шаповалова В.А. Спортивна медицина і фізична реабілітація. К.: Медицина, 2008. – 316 с.
17. Фізична реабілітація після інфаркту міокарда в домашніх умовах: [навчальний посібник] / С.Я. Индика, А.М. Сітовський – Луцьк : РВВ ЛІРоЛ Університету «Україна», 2014. – 150 с.
18. Шаповалова В.А., Кормак В.М., Холтагорова В.М. Спортивна медицина і фізична реабілітація / В.А. Шаповалова, В.М. Кормак. – К.: Медицина, 2008.
19. American Association of Occupational Therapist. Position paper: Occupation // Amer. J. of Occup. Ther. - 1995. - V. 49. - P. 1015-1018.
20. Krupa T., Packer T. Occupational Therapy Theory: Resource Manual. 1995. - VI. 1. - 104 p.
21. Occupational Therapy: Oververcoming Human Performance Deficits / Ed. Ch. Christiansen and C. Baum. - 1991. - 883 p.
22. Bithell C. Neurological physiotherapy. Bases of evidence for practice / C. Bithell, S. Edwards, J. Freeman. - London : Cecily Partridge Whur Publishers, 2002. -251 p

23. Michael A. Alexander, Dennis J. Matthews Pediatric Rehabilitation: Principles and Practice. – New York. – Fifth Edition – 2015. – 638 pages
24. Chui K.K. Orthotics and Prosthetics in Rehabilitation Orthotics and Prosthetics in Rehabilitation New York. – Fourth Edition – 2020. – 823 pages.
25. O’Sullivan, Susan B. Physical rehabilitation / Susan B. O’Sullivan, Thomas J. Schmitz, George Fulk. Description: Seventh edition. – Philadelphia: F.A. Davis Company. – 2019 – 1505 pages.

Інформаційні ресурси

26. <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
27. meddoc.com.ua/fizicheskaya-reabilitaciya-0605/
28. <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/1946/1/%D0%9B%D0%A4%D0%9A.pdf>
29. https://repository.tdmu.edu.ua/bitstream/handle/1/8676/lik_masazh.pdf?sequence=1

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Чітке планування роботи є запорукою виконання плану клінічної практики. Тому студентам пропонується приблизний план практики.

- Настановна конференція. Одержання індивідуального завдання. Екскурсія “Знайомство з структурою бази практики” (статутом та правилами внутрішнього розпорядку, матеріально-технічною базою). Знайомство з документацією та правилами її заповнення. Заповнення щоденника.

- Ознайомлення з організацією праці у закладі. Спостереження за діяльністю фізичного терапевта та ерготерапевта закладу та посильна практична допомога в роботі. Заповнення щоденника.

- Знайомство з передовим досвідом роботи працівників закладу. Виконання індивідуального завдання. Оформлення звітної документації.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль проходження практики здійснюється протягом проведення практики її керівником за такими напрямками: дотримання трудової дисципліни, активність і самостійність у виконанні завдань практики; робота з методичною літературою. Керівник практики здійснює контроль за дотриманням студентами трудового розпорядку, за своєчасним виконанням завдань, надає студентам методичну допомогу в організації роботи.

Формою підсумкового контролю ступеню набуття практичних навичок під час проходження практики є недиференційований залік. Умовою допуску студента до підсумкового заліку є виконання програми практики, наявність позитивних оцінок з поточного контролю, надання звітної документації.

Підсумки підводяться у процесі складання студентом диференційного заліку.

Результати складання заліків з практики заносяться у відомість диференційного заліку, проставляються у заліковій книжці. Студент, що не виконав програму практики, відраховується з університету.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Результати практики студент повинен представити у звіті:

Основними звітними документами з навчальної практики є завдання-звіт студента, що заповнюється щоденно під час проходження практики. Форма завдання-звіту надається.

Після проходження клінічної (навчальної) практики кожний студент подає наступну документацію:

1. Завдання-звіт про проходження клінічної практики.
2. Індивідуальне завдання.

КЛІНІЧНА ПРАКТИКА НА 2 КУРСІ

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета практики: закріпити теоретичні знання з курсів вивчених дисциплін спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія, ознайомити студентів з характером і особливостями їх майбутньої спеціальності в спеціальних оздоровчих закладах.

Основні завдання практики:

11. Вивчити практичний досвід організації у постановці та плануванні реабілітаційної роботи в умовах лікувального або спеціального оздоровчого закладу.
12. Ознайомитися із плануванням роботи фахівців із фізичної реабілітації (план роботи, розклад заходів).
13. Знати правила оформлення відповідної документації.
14. Ознайомитися з матеріально-технічною базою спеціальних оздоровчих закладів.
15. Поглибити знання на практиці із основ фізичної реабілітації в реальних умовах.
16. Навчитися надавати практичну допомогу фахівцям в проведенні реабілітаційної роботи на базах практики.
17. Оволодіти творчим, дослідницьким підходом до реабілітаційної діяльності.
18. Навчитися визначати рівень фізичного стану пацієнтів лікувального або оздоровчого закладу за їх медичними картками.
19. Ознайомитися з навчально-методичною літературою в бібліотеках лікувальних або спеціальних оздоровчих закладів.
20. Ознайомитися з передовим досвідом роботи фахівців із фізичної реабілітації.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Перед початком практики проводиться настановна конференція, на якій завідувач кафедри та групові керівники розкривають перед студентами мету практики, знайомлять їх з базами практики, основними завданнями, порядком проходження практики та оформлення звітної документації.

Види роботи під час практики

В період проходження практики студентам необхідно виконати наступні завдання:

1. Скласти індивідуальний план проходження практики.
2. Ознайомитися з системою роботи та матеріально-технічною базою лікувального або оздоровчого закладу:
 - персоналом закладу;
 - організацією та змістом роботи фахівців;
 - режимом проведення оздоровчих заходів, принципами комплектування груп для проведення занять з ЛФК;
 - приміщеннями, кабінетами (масажними, фізіотерапевтичними), залами ЛФК тощо;
 - переліком документів планування і проведення реабілітаційної та оздоровчої роботи закладу і правилами оформлення документації.
3. Ознайомитися з науковою та методичною літературою.
4. Ознайомитися на практиці з різними методами фізичної реабілітації та контролю її ефективності в лікувальному або оздоровчому закладі:
 - курсами масажу при різних захворюваннях;
 - проведенням занять із лікувальної фізкультури при різних захворюваннях;
 - із застосуванням фізіотерапії та інших методів фізичної реабілітації (відповідно до можливостей бази практик);
5. Навчитися надавати практичну допомогу фахівцям в проведенні реабілітаційної роботи на базах практики:
 - проведення занять з лікувальної фізичної культури в спеціальних медичних групах в

якості помічника інструктора ЛФК;

- складання комплексів ЛФК;
- перегляд та аналіз занять ЛФК, що проводить інструктор;
- розробка планів-конспектів занять із ЛФК та сеансів масажу;
- проведення окремих частин масажу (виконання певних масажних прийомів) під контролем фахівця із масажу;
- участь у проведенні фізіотерапевтичних процедур;
- проведення лікарсько-педагогічних спостережень (виконання пульсометрії, тонометрії);
- визначення фізичного стану пацієнтів за їх медичними картками.

6. Ознайомитися з роботою кабінету функціональної діагностики:

- вимірюванням антропометричних даних;
- з технікою ЕКГ та накладанням електродів;
- проведення спірографії та спірометрії тощо (відповідно до можливостей бази практик);

7. Ознайомитися з передовим досвідом фахівців.

8. Виконати індивідуальне завдання практики.

9. Оформити звітну документацію за результатами практики.

Під час проходження клінічної практики студент отримує індивідуальне завдання від групового керівника практики.

Метою індивідуального завдання є: надбання студентами під час практики умінь самостійного розв'язання наукових, фахових та організаційних питань. Під час проходження клінічної практики студенти проводять дослідження, пов'язані з виконанням курсових робіт.

Під час клінічної практики студенти повинні виконати наступні рекомендовані індивідуальні завдання:

6. Скласти перелік обладнання під час ознайомлення із матеріально-технічною базою лікувального або оздоровчого закладу.
7. Скласти комплекси ЛФК при різних захворюваннях.
8. Зробити аналіз занять ЛФК, що проводить інструктор.
9. Розробити план-конспект сеансу масажу.
10. Написати реферат за однією із запропонованих тем (цей пункт виконується у кінці 4-тижневого терміну практики)

По закінченні клінічної практики проводиться заключна конференція, на якій студенти звітують про виконану роботу, а також висловлюють свої думки щодо змісту та організації практики. Груповий керівник оцінює роботу кожного студента і оформлює звіт за результатами практики.

Теми рефератів:

1. Лікувальна фізична культура як метод фізичної реабілітації..
2. Характеристика природних чинників оздоровлення
3. Характеристика лікувальної дії електропроцедур
4. Характеристика лікувальної дії магнітотерапії
5. Характеристика лікувальної дії світлопроцедур
6. Характеристика лікувальної дії ультразвуку
7. Характеристика лікувальної дії пелоїдотерапії
8. Характеристика лікувальної дії бальнеотерапії
9. Характеристика лікувальної дії гідропроцедур

10. Характеристика лікувальної дії теплових чинників
11. Санаторії Херсонської області (інші).
12. Методика Євмінова для профілактики захворювань та реабілітації.
13. Методика Євмінова для терапії захворювань та реабілітації.
14. Реабілітаційний масаж.
15. Лікувальний масаж.
16. Загальний масаж.
17. Масаж для немовлят.
18. Аускультация, її значення в діагностиці
19. Пальпація, її значення в діагностиці
20. Перкусія, її значення в діагностиці
21. Антропометрія, її значення в діагностиці
22. Характеристика методу пульсометрії, його діагностичне значення
23. Функціональні проби для серцево-судинної системи з фізичним навантаженням
24. Типи реакції організму на фізичне навантаження
25. Характеристика легневих об'ємів системи дихання
26. Характеристика вентиляційних показників системи дихання
27. Функціональні проби для системи зовнішнього дихання
28. Методика неврологічного обстеження хворого
29. Медична реабілітація, її визначення та завдання
30. Фізична реабілітація, її визначення та завдання
31. Основні принципи фізичної реабілітації
32. Соціальна реабілітація, її визначення та завдання
33. Психологічна реабілітація, її визначення та завдання
34. Професійно-трудова реабілітація, її визначення та завдання
35. Історія виникнення та розвитку лікарні ім. О. та А. Тропіних (інших)
36. Особливості роботи реабілітаційних закладів Польщі (будь-яких країн)

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова (основна) література:

1. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.3-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 376 с. : іл.
2. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.2-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 456 с. : іл.
3. Бобрицька В.І. та ін. Валеологія. / В.І. Бобрицька – Полтава: «Скайтек», 2007. – Ч.І. – 180 с.
4. Бойчук Т., Голубева М., Левандовский О. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації, - Львів : ЗУКЦ, 2010. – 239 с.
5. Воронім Д. М., Павлюк Є. О. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи : навч. посібник / Д. М. Вороній, Є. О. Павлюк. — Хмельницький : ХНУ, 2011.-143 с.
6. Г.М. Чайченко, В.О. Цибенко, В.Д. Сокур Фізіологія людини і тварин [підручник] - К. : Вища шк., 2013. – 463 с.
7. Глазирін І.Д. Основи диференційованого фізичного виховання: Навчальний посібник. – Черкаси: «Відлуння-Плюс», 2003. – 352 с.
8. Григус І.М Фізична реабілітація в пульмонології: навчальний посібник. – Вид. 2-ге, виправлене. – Рівне: НУВГП, 2018. - 258 с.

9. Григус І.М., Брега Л.Б. Фізична терапія в кардіології: навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2018. – 268 с.
 10. Дж.Х. Вілмор, Д.Л. Костіл Фізіологія спорту. – К. : Олімпійська література, 2003. – 654 с.
 11. Діагностика рухових можливостей у практиці фізичного терапевта: навчальний посібник / А.В. Ольховик. – Суми: – Сумський державний університет, 2018. – 146 с.
 12. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами і захворюваннями нервової системи: навчальний посібник / О.К. Марченко. – К.; Олімпійська література, 2006. – 196 с.
 13. Практичні навички фізичного терапевта: дидактичні матеріали / [Бакалюк Т., Барабаш С., Бондарчук В. та ін.]. – К., 2022. – 164 с.
 14. Пропедевтика внутрішньої медицини /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського.– 5-е вид., виправл. і допов. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – С. 23–56.
 15. Свінціцький А.С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини: навч. посіб. К. : ВСВ Медицина, 2019. 1008 с.
 16. Соколовський В. С. та ін. Лікувальна фізична культура: Підручник / В. С. Соколовський, Н. О. Романова, О. Г. Юшковська. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. — 234 с.
 17. Мироненко С.Г. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання: Навчальний посібник. – Полтава, 2019. – 50 с.
 18. Михалюк Є.Л., Черепок О.О., Ткаліч І.В. Фізична реабілітація при захворюваннях хребта. Навчальний посібник.- ЗДМУ, 2016. – 90 с.
 19. Мухін В.М. Фізична реабілітація : підручник / В.М. Мухін. – Вид. 3-тє, переробл. та допов. – Київ : Олімп. література, 2010. – 486 с.
 20. Свиридов О.І.Анатомія людини: Підручник К.: Вища шк., 2014. – 399 с.
 21. Ступницька С.А. Фізична реабілітація дітей першого року життя з вродженою м'язовою кривошиєю : навч.-метод. посіб. / С.А. Ступницька, О.І. Рябуха – Львів : ЛДУФК, 2011. – 124 с.
 22. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / под ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
 23. Черкасов В.Г. Міжнародна анатомічна термінологія (латинські, українські, російські та англійські еквіваленти) / В.Г. Черкасов, І.І. Бобрик, Ю.Й. Гумінський, О.І. Ковальчук. – Вінниця : Нова Книга, 2010. – 392 с. (навчальний посібник)
 24. Черкасов В.Г. Анатомія людини : підручник / В.Г. Черкасов, Т.В.Хмара, Б.Г. Макар, Д.В. Проняев. – Чернівці : Мед. університет, 2012. – 462 с.
 25. Швесткова Ольга, Свєцена Катержина та кол. Ерготерапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 280с.
 26. Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол. Фізична терапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.
- Допоміжна література:**
27. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.1-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 368 с. : іл.
 28. Бардов В.Г., Сергета І.В. Загальна гігієна та екологія людини. / В.Г. Бардов, І.В.Сергета - Вінниця: НОВА КНИГА, 2002. – 345 с.
 29. Вакуленко Л.О. Лікувальний масаж. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. - 448 с.

30. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О.О. Якименко, О.Є. Кравчук, В.В. Ключко, Д.М. Себов, Л.Н. Єфременкова; За ред. О. О. Якименко. – Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2012. – с. – (Б-ка сту-дента-медика).
31. Воронім Д. М., Павлюк Є. О. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навчальний. посібник / Д. М. Вороній, Є. О. Павлюк. — Хмельницький: ХНУ, 2011.-143 с.
32. Деделюк Н.А. Наукові методи дослідження у фізичному вихованні: навчальний посібник / Н.А. Деделюк // Волинський національний університет ім. Л. Українки, Інститут фізичної культури та здоров'я. – Луцьк, 2010. – 184 с.
33. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за заг. ред. проф. О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К. : Книга плюс, 2006. – 470 с.
34. Івасик Н.О. Фізична реабілітація при порушенні діяльності органів дихання Є Н.О. Івасик. – Л.: УкрПол, 2007. – 258 с.
35. Запорожець О.П. Спортивна морфологія: Навчальний посібник. – Херсон: Айлант, 2002. – 108 с., іл.
36. Клінічне обстеження та семіотика уражень органів і систем у дітей / Ю.В. Марушко, Т.В. Гищак, С.А. Пісоцька, Т. В. Марушко – 5-те видання, перероблене і доповнене. – Київ-Хмельницький, ФОП Сторожук О.В., 2020. – 208 с.
37. Крупін В. П. Основні та додаткові методи обстеження хворих у клініці внутрішніх хвороб / В. П. Крупін, А. Б. Зіменковський, М. С. Регеда та ін. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2005. – 256 с. : іл.
38. Литвинова О.Г. Гігієна з основами екології. – К.: Здоров'я, 2010. – 368 с.
39. Остеоартроз. Сучасні методики фізіотерапевтичного лікування: Методичні рекомендації / В.І. Маколінець, Т.М. Гращенко, А.М. Гаєвська, В.В. Мельник, І.В. Корж, І.М. Чатківська. — Харків : «Крокус», 2017. — 20 с.
40. Фізична реабілітація при ендопротезуванні органів та суглобів: навчальний посібник [Електронний ресурс] : навч. посібник для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія»/ О.О. Глиняна, Ю.В. Копчинська, І.Ю. Худецький; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл 173 МБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 190 с.
41. Федонюк Я.І., Мицкан Б.М., Попель С.Л та інші. Функціональна анатомія: Підручник для студентів навчальних закладів з фізичного виховання і спорту III та IV рівнів акредитації/ За редакцією Федонюка Я.І., Мицкана Б.М. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 552 с.
42. Шаповалова В.А. Спортивна медицина і фізична реабілітація. К.: Медицина, 2008. – 316 с.
43. Фізична реабілітація після інфаркту міокарда в домашніх умовах: [навчальний посібник] / С.Я. Індика, А.М. Сітовський – Луцьк : РВВ ЛІРОЛ Університету «Україна», 2014. – 150 с.
44. Шаповалова В.А., Кормак В.М., Холтагорова В.М. Спортивна медицина і фізична реабілітація / В.А. Шаповалова, В.М. Кормак. – К.: Медицина, 2008.
45. American Association of Occupational Therapist. Position paper: Occupation //Amer. J. of Occup. Ther. - 1995. - V. 49. - P. 1015-1018.
46. Krupa T., Packer T. Occupational Therapy Theory: Resource Manual. 1995. - VI. 1. - 104 p.

47. Occupational Therapy: Oververcoming Human Performance Deficits / Ed. Ch. Christiansen and C. Baum. - 1991. - 883 p.
48. Bithell C. Neurological physiotherapy. Bases of evidence for practice / C. Bithell, S. Edwards, J. Freeman. - London : Cecily Partridge Whur Publishers, 2002. -251 p
49. Michael A. Alexander, Dennis J. Matthews Pediatric Rehabilitation: Principles and Practice. – New York. – Fifth Edition – 2015. – 638 pages
50. Chui K.K. Orthotics and Prosthetics in Rehabilitation Orthotics and Prosthetics in Rehabilitation New York. – Fourth Edition – 2020. – 823 pages.
51. O’Sullivan, Susan B. Physical rehabilitation / Susan B. O’Sullivan, Thomas J. Schmitz, George Fulk. Description: Seventh edition. – Philadelphia: F.A. Davis Company. – 2019 – 1505 pages.

Інформаційні ресурси

52. <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
53. meddoc.com.ua/fizicheskaya-reabilitaciya-0605/
54. <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/1946/1/%D0%9B%D0%A4%D0%9A.pdf>
55. [https://repository.tdmu.edu.ua/bitstream/handle/1/8676/lik_masazh.pdf?sequence](https://repository.tdmu.edu.ua/bitstream/handle/1/8676/lik_masazh.pdf?sequence=1)

=1

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Чітке планування роботи є запорукою виконання плану клінічної практики. Тому студентам пропонується приблизний план практики.

- Настановна конференція. Одержання індивідуального завдання. Екскурсія “Знайомство з структурою бази практики” (статутом та правилами внутрішнього розпорядку, матеріально-технічною базою). Знайомство з документацією та правилами її заповнення. Заповнення щоденника.

- Ознайомлення з організацією праці у закладі. Спостереження за діяльністю фізичного терапевта та ерготерапевта закладу та посильна практична допомога в роботі. Заповнення щоденника.

- Знайомство з передовим досвідом роботи працівників закладу. Виконання індивідуального завдання. Оформлення звітної документації.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль проходження практики здійснюється протягом проведення практики її керівником за такими напрямками: дотримання трудової дисципліни, активність і самостійність у виконанні завдань практики; робота з методичною літературою. Керівник практики здійснює контроль за дотриманням студентами трудового розпорядку, за своєчасним виконанням завдань, надає студентам методичну допомогу в організації роботи.

Формою підсумкового контролю ступеню набуття практичних навичок під час проходження практики є недиференційований залік. Умовою допуску студента до підсумкового заліку є виконання програми практики, наявність позитивних оцінок з поточного контролю, надання звітної документації.

Підсумки підводяться у процесі складання студентом недиференційного заліку.

Результати складання заліків з практики заносяться у відомість недиференційного заліку, проставляються у заліковій книжці. Студент, що не виконав програму практики, відраховується з університету.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Результати практики студент повинен представити у звіті:

Основними звітними документами з навчальної практики є завдання-звіт студента, що заповнюється щоденно під час проходження практики. Форма завдання-звіту надається.

Після проходження навчальної практики кожний студент подає наступну документацію:

1. Завдання-звіт про проходження клінічної практики.
2. Індивідуальне завдання.

КЛІНІЧНА ПРАКТИКА НА 3 КУРСІ

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета практики: закріпити теоретичні знання з курсів вивчених дисциплін спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія, ознайомити здобувачів з характером і особливостями їх майбутньої спеціальності в спеціальних оздоровчих закладах.

Основні завдання практики:

1. Вивчити практичний досвід організації у постановці та плануванні реабілітаційної роботи в умовах лікувального або спеціального оздоровчого закладу.
2. Ознайомитися із плануванням роботи фахівців із фізичної реабілітації (план роботи, розклад заходів).
3. Знати правила оформлення відповідної документації.
4. Ознайомитися з матеріально-технічною базою спеціальних оздоровчих закладів.
5. Поглибити знання на практиці із основ фізичної реабілітації в реальних умовах.
6. Навчитися надавати практичну допомогу фахівцям в проведенні реабілітаційної роботи на базах практики.
7. Оволодіти творчим, дослідницьким підходом до реабілітаційної діяльності.
8. Навчитися визначати рівень фізичного стану пацієнтів лікувального або оздоровчого закладу за їх медичними картками.
9. Ознайомитися з навчально-методичною літературою в бібліотеках лікувальних або спеціальних оздоровчих закладів.
10. Ознайомитися з передовим досвідом роботи фахівців із фізичної реабілітації.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Перед початком практики проводиться настановна конференція, на якій завідувач кафедри та груповий керівник розкривають перед студентами мету практики, знайомлять їх з базами практики, основними завданнями, порядком проходження практики та оформлення звітної документації.

Види робіт під час практики

В період проходження практики студентам необхідно виконати наступні завдання:

1. Скласти індивідуальний план проходження практики.
2. Ознайомитися з системою роботи та матеріально-технічною базою лікувального або оздоровчого закладу:
 - персоналом закладу;
 - організацією та змістом роботи фахівців;
 - режимом проведення оздоровчих заходів, принципами комплектування груп для проведення занять з лікувальної фізкультури;
 - приміщеннями, кабінетами (масажними, фізіотерапевтичними), залами ЛФК тощо;
 - переліком документів планування і проведення реабілітаційної та оздоровчої роботи закладу і правилами оформлення документації.
3. Ознайомитися з науковою та методичною літературою.
4. Ознайомитися на практиці з різними методами фізичної реабілітації та контролю її ефективності в лікувальному або оздоровчому закладі:
 - курсами масажу при різних захворюваннях;
 - проведенням занять із лікувальної фізкультури при різних захворюваннях;
 - із застосуванням фізіотерапії та інших методів фізичної реабілітації (відповідно до можливостей бази практик);
5. Навчитися надавати практичну допомогу фахівцям в проведенні реабілітаційної роботи на базах практики.

- проведення занять з лікувальної фізичної культури в спеціальних медичних групах в якості помічника інструктора ЛФК;
 - складання комплексів ЛФК;
 - перегляд та аналіз занять ЛФК, що проводить інструктор;
 - розробка планів-конспектів занять із ЛФК та сеансів масажу;
 - проведення окремих частин масажу (виконання певних масажних прийомів) під контролем фахівця із масажу;
 - участь у проведенні фізіотерапевтичних процедур;
 - проведення лікарсько-педагогічних спостережень (виконання пульсометрії, тонометрії);
 - визначення фізичного стану пацієнтів за їх медичними картками.
6. Ознайомитися з роботою кабінету функціональної діагностики:
- вимірюванням антропометричних даних;
 - з технікою ЕКГ та накладанням електродів;
 - проведення спірографії та спірометрії тощо (відповідно до можливостей бази практик);
7. Ознайомитися з передовим досвідом фахівців.
8. Виконати індивідуальне завдання практики.
9. Оформити звітну документацію за результатами практики.

Під час проходження клінічної практики студент отримує індивідуальне завдання від групового керівника практики.

Метою індивідуального завдання є: надбання студентами під час практики умінь самостійного розв'язання наукових, фахових та організаційних питань. Під час проходження клінічної практики студенти проводять дослідження, пов'язані з виконанням курсових робіт.

Під час клінічної практики студенти повинні виконати наступні рекомендовані індивідуальні завдання:

1. Скласти перелік обладнання під час ознайомлення із матеріально-технічною базою лікувального або оздоровчого закладу.
2. Скласти бібліографічний список наукової та методичної літератури, що є в лікувальному або оздоровчому закладі;
3. Скласти комплекси ЛФК при різних захворюваннях.
4. Зробити аналіз занять ЛФК, що проводить інструктор.
5. Розробити план-конспект заняття із ЛФК та сеансу масажу.
6. Скласти план проведення лікарсько-педагогічних спостережень.
7. Написати реферат за темою передового досвіду фахівців з фізичної реабілітації лікувального або оздоровчого закладу.

По закінченні клінічної практики проводиться заключна конференція, на якій студенти звітують про виконану роботу, а також висловлюють свої думки щодо змісту та організації практики. Груповий керівник оцінює роботу кожного студента і оформлює звіт за результатами практики.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова (основна) література:

1. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.3-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 376 с. : іл.

2. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.2-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 456 с. : іл.
3. Бобрицька В.І. та ін. Валеологія. / В.І. Бобрицька – Полтава: «Скайтек», 2007. – Ч.І. – 180 с.
4. Бойчук Т., Голубева М., Левандовский О. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації, - Львів : ЗУКЦ, 2010. – 239 с.
5. Воронім Д. М., Павлюк Є. О. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи : навч. посібник / Д. М. Вороній, Є. О. Павлюк. — Хмельницький : ХНУ, 2011.-143 с.
6. Г.М. Чайченко, В.О. Цибенко, В.Д. Сокур Фізіологія людини і тварин [підручник] - К. : Вища шк., 2013. – 463 с.
7. Глазирін І.Д. Основи диференційованого фізичного виховання: Навчальний посібник. – Черкаси: «Відлуння-Плюс», 2003. – 352 с.
8. Григус І.М Фізична реабілітація в пульмонології: навчальний посібник. – Вид. 2-ге, виправлене. – Рівне: НУВГП, 2018. - 258 с.
9. Григус І.М., Брега Л.Б. Фізична терапія в кардіології: навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2018. – 268 с.
10. Дж.Х. Вілмор, Д.Л. Костіл Фізіологія спорту. – К. : Олімпійська література, 2003. – 654 с.
11. Діагностика рухових можливостей у практиці фізичного терапевта: навчальний посібник / А.В. Ольховик. – Суми: – Сумський державний університет, 2018. – 146 с.
12. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами і захворюваннями нервової системи: навчальний посібник / О.К. Марченко. – К.; Олімпійська література, 2006. – 196 с.
13. Практичні навички фізичного терапевта: дидактичні матеріали / [Бакалюк Т., Барабаш С., Бондарчук В. та ін.]. – К., 2022. – 164 с.
14. Пропедевтика внутрішньої медицини /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського.– 5-е вид., виправл. і допов. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – С. 23–56.
15. Свінціцький А.С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини: навч. посіб. К. : ВСВ Медицина, 2019. 1008 с.
16. Соколовський В. С. та ін. Лікувальна фізична культура: Підручник / В. С. Соколовський, Н. О. Романова, О. Г. Юшковська. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2015. — 234 с.
17. Мироненко С.Г. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання: Навчальний посібник. – Полтава, 2019. – 50 с.
18. Михалюк Є.Л., Черепок О.О., Ткаліч І.В. Фізична реабілітація при захворюваннях хребта. Навчальний посібник.- ЗДМУ, 2016. – 90 с.
19. Мухін В.М. Фізична реабілітація : підручник / В.М. Мухін. – Вид. 3-тє, переробл. та допов. – Київ : Олімп. література, 2010. – 486 с.
20. Свиридов О.І.Анатомія людини: Підручник К.: Вища шк., 2014. – 399 с.
21. Ступницька С.А. Фізична реабілітація дітей першого року життя з вродженою м'язовою кривошиєю : навч.-метод. посіб. / С.А. Ступницька, О.І. Рябуха – Львів : ЛДУФК, 2011. – 124 с.
22. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / под ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.

23. Черкасов В.Г. Міжнародна анатомічна термінологія (латинські, українські, російські та англійські еквіваленти) / В.Г. Черкасов, І.І. Бобрик, Ю.Й. Гумінський, О.І. Ковальчук. – Вінниця : Нова Книга, 2010. – 392 с. (навчальний посібник)
24. Черкасов В.Г. Анатомія людини : підручник / В.Г. Черкасов, Т.В.Хмара, Б.Г. Макар, Д.В. Проняєв. – Чернівці : Мед. університет, 2012. – 462 с.
25. Швесткова Ольга, Свєцена Катержина та кол. Ерготерапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 280с.
26. Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол. Фізична терапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.

Допоміжна література:

27. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.1-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 368 с. : іл.
28. Бардов В.Г., Сергета І.В. Загальна гігієна та екологія людини. / В.Г. Бардов, І.В.Сергета - Вінниця: НОВА КНИГА, 2013. – 345 с.
29. Вакуленко Л.О. Лікувальний масаж. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. - 448 с.
30. Внутрішні хвороби: Навч.посібник / О.О. Якименко, О.Є. Кравчук, В.В. Клочко, Д.М. Себов, Л.Н. Єфременкова; За ред. О. О. Якименко. – Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2012. – с. – (Б-ка студента-медика).
31. Воронім Д. М., Павлюк Є. О. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навчальний. посібник / Д. М. Вороній, Є. О. Павлюк. — Хмельницький: ХНУ, 2011.-143 с.
32. Деделюк Н.А. Наукові методи дослідження у фізичному вихованні: навчальний посібник / Н.А. Деделюк // Волинський національний університет ім. Л. Українки, Інститут фізичної культури та здоров'я. – Луцьк, 2010. – 184 с.
33. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за заг. ред. проф. О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К. : Книга плюс, 2006. – 470 с.
34. Івасик Н.О. Фізична реабілітація при порушенні діяльності органів дихання Є Н.О. Івасик. – Л.: УкрПол, 2007. – 258 с.
35. Запорожець О.П. Спортивна морфологія: Навчальний посібник. – Херсон: Айлант, 2002. – 108 с., іл.
36. Клінічне обстеження та семіотика уражень органів і систем у дітей / Ю.В. Марушко, Т.В. Гищак, С.А. Пісоцька, Т. В. Марушко – 5-те видання, перероблене і доповнене. – Київ-Хмельницький, ФОП Сторожук О.В., 2020. – 208 с.
37. Крупін В. П. Основні та додаткові методи обстеження хворих у клініці внутрішніх хвороб / В. П. Крупін, А. Б. Зіменковський, М. С. Регеда та ін. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2005. – 256 с. : іл.
38. Литвинова О.Г. Гігієна з основами екології. – К.: Здоров'я, 2010. – 368 с.
39. Остеоартроз. Сучасні методики фізіотерапевтичного лікування: Методичні рекомендації / В.І. Маколінець, Т.М. Гращенкова, А.М. Гаєвська, В.В. Мельник, І.В. Корж, І.М. Чатківська. — Харків : «Крокус», 2017. — 20 с.
40. Фізична реабілітація при ендопротезуванні органів та суглобів: навчальний посібник [Електронний ресурс] : навч. посібник для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія»/ О.О. Глиняна, Ю.В. Копчинська,

І.Ю. Худецький; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл 173 МБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 190 с.

41. Федонюк Я.І., Мицкан Б.М., Попель С.Л та інші. Функціональна анатомія: Підручник для студентів навчальних закладів з фізичного виховання і спорту III та IV рівнів акредитації/ За редакцією Федонюка Я.І., Мицкана Б.М. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 552 с.

42. Шаповалова В.А. Спортивна медицина і фізична реабілітація. К.: Медицина, 2008. – 316 с.

43. Фізична реабілітація після інфаркту міокарда в домашніх умовах: [навчальний посібник] / С.Я. Індика, А.М. Сітовський – Луцьк : РВВ ЛІРоЛ Університету «Україна», 2014. – 150 с.

44. Шаповалова В.А., Кормак В.М., Холтагорова В.М. Спортивна медицина і фізична реабілітація / В.А. Шаповалова, В.М. Кормак. – К.: Медицина, 2008.

45. American Association of Occupational Therapist. Position paper: Occupation //Amer. J. of Occup. Ther. - 1995. - V. 49. - P. 1015-1018.

46. Krupa T., Packer T. Occupational Therapy Theory: Resource Manual. 1995. - Vl. 1. - 104 p.

47. Occupational Therapy: Oververcoming Human Performance Deficits / Ed. Ch. Christiansen and C. Baum. - 1991. - 883 p.

48. Bithell C. Neurological physiotherapy. Bases of evidence for practice / C. Bithell, S. Edwards, J. Freeman. - London : Cecily Partridge Whur Publishers, 2002. -251 p

49. Michael A. Alexander, Dennis J. Matthews Pediatric Rehabilitation: Principles and Practice. – New York. – Fifth Edition – 2015. – 638 pages

50. Chui K.K. Orthotics and Prosthetics in Rehabilitation Orthotics and Prosthetics in Rehabilitation New York. – Fourth Edition – 2020. – 823 pages.

51. O’Sullivan, Susan B. Physical rehabilitation / Susan B. O’Sullivan, Thomas J. Schmitz, George Fulk. Description: Seventh edition. – Philadelphia: F.A. Davis Company. – 2019 – 1505 pages.

Інформаційні ресурси

52. <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

53. meddoc.com.ua/fizicheskaya-reabilitaciya-0605/

54. <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/1946/1/%D0%9B%D0%A4%D0%9A.pdf>

https://repository.tdmu.edu.ua/bitstream/handle/1/8676/lik_masazh.pdf?sequence=1

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Чітке планування роботи є запорукою виконання плану клінічної практики. Тому студентам пропонується приблизний план практики.

- Настановна конференція. Одержання індивідуального завдання. Екскурсія “Знайомство із структурою бази практики” (статутом та правилами внутрішнього розпорядку, матеріально-технічною базою). Знайомство з документацією та правилами її заповнення. Заповнення щоденника.

- Ознайомлення з організацією праці у закладі. Спостереження за діяльністю фізичного терапевта та ерготерапевта закладу та посильна практична допомога в роботі. Заповнення щоденника.

- Знайомство з передовим досвідом роботи працівників закладу. Виконання індивідуального завдання. Оформлення звітної документації.

Підсумки підводяться у процесі складання студентом недиференційного звіту.

Результати складання заліків з практики заносяться у відомість недиференційного заліку, проставляються у заліковій книжці. Студент, що не виконав програму практики, відраховується з університету.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль проходження практики здійснюється протягом проведення практики її керівником за такими напрямками: дотримання трудової дисципліни, активність і самостійність у виконанні завдань практики; робота з методичною літературою. Керівник практики здійснює контроль за дотриманням студентами трудового розпорядку, за своєчасним виконанням завдань, надає студентам методичну допомогу в організації роботи.

Формою підсумкового контролю ступеню набуття практичних навичок під час проходження практики є недиференційований залік. Умовою допуску студента до підсумкового заліку є виконання програми практики, наявність позитивних оцінок з поточного контролю, надання звітної документації.

Вимоги до звіту

Результати практики студент повинен представити у звіті:

Основними звітними документами з клінічної практики є завдання-звіт студента, що заповнюється щоденно під час проходження практики. Форма завдання-звіту надається.

Після проходження навчальної практики кожний студент подає наступну документацію:

1. Завдання-звіт про проходження клінічної практики.
2. Індивідуальне завдання.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою виробничої практики є формування у здобувачів базових професійних, практичних знань, вмінь та навичок, особистісних якостей фізичного терапевта, та ерготерапевта, необхідних для успішної роботи в центрах спортивної медицини та реабілітації, санаторно-курортних закладах, спеціалізованих інтернатах для осіб з особливими потребами, реабілітаційних та фізіотерапевтичних відділеннях, спортивних школах, оздоровчо-лікувальних установах, сучасних SPA-центрах і т. і. Формування прагнення до професійного самовдосконалення.

Основними завданнями виробничої практики на даному етапі є:

- вивчення структури оздоровчо-лікувальних, реабілітаційних установ;
- ознайомлення із задачами, які стоять перед цими установами;
- ознайомлення з методами і організацією роботи, зі змістом та умовами праці фізичного терапевта, ерготерапевта, інструктора ЛФК, спеціаліста з лікувального масажу та фізіотерапії;
- поглиблення та закріплення теоретичних та практичних знань, отриманих студентами при вивченні спеціальних дисциплін;
- практична підготовка до самостійної роботи в якості фахівця з фізичної реабілітації;
- збір матеріалів для продовження виконання досліджень з теми курсової роботи.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Перед початком практики проводиться настановна конференція, на якій завідувач кафедри та груповий керівник розкривають перед студентами мету практики, знайомлять їх з базами практики, основними завданнями, порядком проходження практики та оформлення звітної документації.

Види робіт під час практики

Виробнича практика з фізичної реабілітації проходить в декілька етапів.

Перший етап. Настановна конференція.

Перед початком виробничої практики проводиться навчаюча конференція. На ній завідувач практиками, завідувач кафедри та викладачі-методисти розкривають перед студентами мету практики, знайомлять з основними завданнями, з вимогами до практикантів, з порядком оформлення звітної документації.

Другий етап.

1. Упродовж першого тижня студент-практикант:

– отримує настанови в університеті та спеціальному медичному та реабілітаційному закладі, знайомиться з документацією з практики /завдання-звіт, індивідуальний план/, вивчає документацію медичного закладу / плани реабілітаційних програм, медичні картки хворих, і складає на їх основі індивідуальний план практики, з'ясовує наявність і відповідність засобів реабілітації та інших форм роботи з хворими (знайомство з обладнанням медичних кабінетів, спортивних залів тощо); відвідує всі фізіотерапевтичні та бальнеологічні кабінети, на базі яких проходить практику.

2. Протягом другого-шостого тижнів студент:

– виконує всю роботу фахівця з фізичної реабілітації;

– проводить всі заняття з лікувальної фізкультури з урахуванням віку та нозології захворювання; проводить різні види масажу; проводить фізіотерапевтичні процедури (електрофорез, гальванізацію, дарсонвалізацію, діатермію, франклінізацію, ампліпульстерапію, УФО, індуктотермію та інші); проводить теплолікування (пілоїдотерапію, псанотерапію, лікування озокеритом та парафіном); проводить

водолікування (використовувати різні види мінеральних та прісних вод для всіх бальнеологічних процедур);

- складає реабілітаційну програму для хворої людини за відповідною нозологією;
- оформлює розширений звіт за певною реабілітаційною програмою, який є заліковим.

Третій етап. Заклучна конференція.

Після закінчення практики проводиться заключна конференція, на якій студенти звітують про проведену роботу, висловлюють пропозиції щодо організації практики.

Під час проходження виробничої практики студент отримує індивідуальне завдання від групового керівника практики.

Індивідуальні завдання спрямовані на поглиблення фахових знань студентів, набуття професійних навичок та підсилення інтересу до діяльності. Результати індивідуальних завдань оформлюють у вигляді звіту.

Індивідуальне завдання визначається тематикою курсової роботи студента, затверджується науковим керівником. До завдання ставляться відповідні умови: на практиці опрацювати застосування певних заходів фізіотерапії, масажу, лікувальної гімнастики, дихальної гімнастики, бальнеотерапії, фітотерапії, розробити меню лікувального харчування відповідно до дієти за нозологією. Розробити рекомендації щодо застосування фізіотерапевтичних процедур та ЛФК під час амбулаторно-поліклінічного етапу реабілітації, скласти програму реабілітації.

Також одним із основних видів роботи під час практики є підготовка до атестації здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Основні питання при підготовці до атестації здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за модулем атестації: Єдиний державний кваліфікаційний іспит. Етап 2. Практично-орієнтований іспит

Питання практично-орієнтованого іспиту.

1. Загальна будова скелету людини. Кістка як орган. Будова хряща, окістя, щільної і губчастої речовини. Функції скелету.
2. Класифікація і загальна характеристика з'єднань кісток.
3. М'яз як орган. Будова скелетного м'яза. Будова сухожилка. Види сухожилків м'язів за будовою і формою. Класифікація і функції скелетних м'язів.
4. Серце: топографія, форма, зовнішня будова. Камери серця. Клапани серця. Будова стінки серця. Провідна система серця. Коронарні судини. Осердя.
5. Топографія, зовнішня і внутрішня будова спинного мозку. Співвідношення між хребцями і сегментами спинного мозку. Склад передніх та задніх корінців спинного мозку.
6. Методи обстеження хворих пульмонологічного профілю.
7. Методи обстеження хворих кардіологічного профілю.
8. Методи обстеження хворих ортопедичного профілю.
9. Методи обстеження хворих неврологічного профілю.
10. Дослідження і оцінка фізичного розвитку.
11. Методи і засоби фізичної терапії та особливості їх застосування при деформаціях хребта.
12. Методи і засоби фізичної терапії та особливості їх застосування при деформаціях стопи.
13. Методи і засоби фізичної терапії та особливості їх застосування при дисплазії кульшового суглоба.
14. Методи і засоби фізичної терапії та особливості їх застосування при остеохондрозах.
15. Методи і засоби фізичної терапії та особливості їх застосування при артрозах.
16. Фізіологічне обґрунтування збільшення м'язової сили у наслідок силового

тренування.

17. Реакції ендокринної системи на фізичне навантаження.
18. Реакція серцево-судинної системи на фізичне навантаження.
19. Адаптація дихальної системи до постійних тренувальних навантажень.
20. Вплив анаеробного фізичного навантаження на організм людини.
21. Моделі ерготерапевтичної діяльності пацієнтів/клієнтів.
22. Лікувальна дія прісної води на організм людини. Гідротерапія.
23. Особливості оздоровчої дії лікувальних грязей на організм людини. Методики проведення грязелікувальних процедур.
24. Вплив масажу на лімфатичну систему.
25. Вплив масажу на м'язи та зв'язково-суглобовий апарат.
26. Ерготерапевтичне оцінювання функціонального стану неврологічних хворих.
27. Ерготерапевтичне оцінювання пацієнтів з порушенням когнітивних функцій.
28. Ерготерапевтичні моделі та підходи, що використовуються для пацієнтів з порушенням зорового сприйняття.
29. Процес призначення, випробування та тренування використання технічних допоміжних засобів.
30. Ерготерапевтичні моделі та підходи, що використовуються для пацієнтів з порушенням зорового сприйняття.
31. Механізм дії чинників парафінотерапії озокеритотерапії.
32. Нейро-гуморальні механізми впливу на організм при виконанні фізичних вправ.
33. Механізм перетворення механічної енергії масажних маніпуляцій в нервеве збудження. значення сили тривалості та глибини впливу при виконанні прийомів масажу.
34. Процедура масажу, її складові, їх тривалість залежно від періоду лікування масажем.
35. Механізм дії чинника ультровисокочастотної терапії на організм людини.
36. Методичні особливості застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи.
37. Фізична реабілітація хворих із захворюваннями і травмами периферичної нервової системи.
38. Реабілітаційні заходи при гострих та хронічних порушеннях мозкового кровообігу.
39. Особливості фізичної реабілітації при черепно-мозкових травмах і травмах спинного мозку
40. Фізична реабілітація хворих на дитячий церебральний параліч.
41. Клінічна характеристика хронічної пневмонії та застосування методів і засобів фізичної терапії при хронічній пневмонії.
42. Клінічна характеристика бронхіальної астми та застосування методів і засобів фізичної терапії при бронхіальній астмі.
43. Клінічна характеристика хронічного обструктивного бронхіту та застосування методів і засобів фізичної терапії при хронічному обструктивному бронхіті.
44. Клінічна характеристика плевриту та застосування методів і засобів фізичної терапії при плевриті.
45. Клінічна характеристика емфіземи легень та застосування методів і засобів фізичної терапії при емфіземі легень.
46. Клінічна характеристика ішемічної хвороби серця та застосування методів і засобів фізичної терапії при ішемічній хворобі серця.
47. Клінічна характеристика серцево-судинної недостатності та застосування методів і засобів фізичної терапії при серцево-судинній недостатності.

48. Клінічна характеристика гіпертонічної хвороби та застосування методів і засобів фізичної терапії при гіпертонічній хворобі.

49. Клінічна характеристика варикозного розширення вен нижніх кінцівок та застосування методів і засобів фізичної терапії при варикозному розширенню вен нижніх кінцівок.

50. Клінічна характеристика атеросклерозу та застосування методів і засобів фізичної терапії при атеросклерозі.

Завдання практично-орієнтованого іспиту

1. Охарактеризувати різні методики вимірювання та оцінки рухливості хребта.
2. Охарактеризувати методику гоніометрії суглобів верхньої та нижньої кінцівок.
3. Охарактеризувати методику мануального м'язового тестування (ММТ) сили різних груп м'язів. Пояснити критерії оцінки сили м'язів.
4. Охарактеризувати методику дослідження фізіологічних сухожилкових рефлексів. Пояснити критерії оцінки сухожилкових рефлексів.
5. Охарактеризувати методику дослідження патологічних рефлексів. Пояснити критерії оцінки патологічних рефлексів.
6. Охарактеризувати методику лікувальної гімнастики при кіфотичній деформації грудного відділу хребта.
7. Охарактеризувати спеціальні коригуючі вправи при сколіозах в залежності від ступеня деформації.
8. Охарактеризувати спеціальні коригуючі вправи при плоскостопості в різних вихідних положеннях.
9. Охарактеризувати методику комплексного застосування лікувальної гімнастики, масажу і широкого сповивання при дисплазії кульшового суглобу I ступеня.
10. Охарактеризувати методику комплексного застосування мануальної редресації, масажу і бинтування коригованого положення стопи при клишоногості.
11. Охарактеризувати техніку застосування активних фізичних вправ з опором для м'язів верхніх і нижніх кінцівок як засіб лікувальної гімнастики.
12. Охарактеризувати техніку застосування пасивних і активних дихальних вправ як засіб лікувальної гімнастики.
13. Охарактеризувати техніку застосування спеціальних вправ лікувальної гімнастики для дрібних і середніх м'язових груп кінцівок у хворих на гострий інфаркт міокарда в першому періоді (перший ступінь активності).
14. Охарактеризувати основні положення постурального дренажу та техніку виконання постурального дренажного масажу при бронхоектазах в нижній частці легені.
15. Охарактеризувати техніку лікувального масажу при бронхіальній астмі в стадії ремісії.
16. Охарактеризувати техніку лікувального масажу на задній поверхні стегна при спастичному паралічі внаслідок порушення мозкового кровообігу.
17. Охарактеризувати техніку лікувального масажу при артеріальній гіпертензії.
18. Охарактеризувати техніку лікувального масажу при простому правобічному грудному сколіозі.
19. Охарактеризувати методику застосування спеціальної дихальної гімнастики за К.П. Бутейко. Пояснити основні особливості.
20. Охарактеризувати методику застосування спеціальної дихальної гімнастики за О.М. Стрельниковою. Пояснити основні особливості.
21. Охарактеризувати методику застосування звукової гімнастики. Пояснити основні особливості звукової гімнастики.

22. Охарактеризувати застосування спеціальних дихальних вправ для розтягнення спайок різних відділів плевральної порожнини. Пояснити особливості спеціальних дихальних вправ для розтягнення спайок.
23. Охарактеризувати застосування спеціальних дренажних дихальних вправ при ураженні верхньої частини правої легені із положення сидячи та при ураженні нижньої частини правої легені із положення лежачи. Пояснити особливості застосування дренажних дихальних вправ.
24. Охарактеризувати застосування спеціальних статичних та динамічних дихальних вправ. Пояснити особливості їх застосування.
25. Охарактеризувати застосування локалізованого дихання, яким свідомо керують. Пояснити особливості застосування.
26. Охарактеризувати методику застосування масажу комірцевої зони при артеріальній гіпертензії. Пояснити відмінність такого масажу при артеріальній гіпотензії.
27. Охарактеризувати та пояснити методику проведення гальванізації хребта (за Вермелем) при неврозах.
28. Охарактеризувати та пояснити методику проведення електрофорезу лідокаїном при остеохондрозі поперекового відділу хребта.
29. Охарактеризувати та пояснити методику проведення дарсонвалізації при невриті слухового нерву.
30. Охарактеризувати та пояснити методику проведення контактної дарсонвалізації при варикозному розширенні вен
31. Охарактеризувати та пояснити методику застосування ультрафіолетового випромінювання (УФО) при бактеріальному фарингіті
32. Охарактеризувати та пояснити методику застосування інфрачервоного випромінювання після наслідків травм опорно-рухового апарату
33. Охарактеризувати та пояснити методику проведення фонування за допомогою вітафону при подагрі.
34. Охарактеризувати та пояснити методику проведення парової інгаляції за допомогою небулайзера при хронічному бронхіті.

Задачі практично-орієнтованого іспиту

Задача № 1.

Хворий 14 років, скаржиться на біль у ділянці верхньої третини правої гомілки, яка посилюється під час гри в футбол. Біль турбує протягом останнього року. Об'єктивно: в ділянці горбистості великогомілкової кістки визначається почервоніння, набряк та болочість при пальпації. На рентгенограмі верхньої третини кісток гомілки визначається фрагментація горбистості великогомілкової кістки.

1. Скласти схематично програму фізичної терапії при остеохондропатії горбистості великогомілкової кістки.

Задача № 2.

Хвора 48 років працює викладачем, звернулася в поліклініку зі скаргами на болі в п'ястно-фалангових, проксимальних міжфалангових суглобах кистей, промене-зап'ясткових, плечових, гомілковостопних суглобах, плеснефалангових суглобах стоп; слабкість в кистях; ранкову скутість; субфебрильну температуру вечорами, загальну слабкість. Вважає себе хворою близько 3 місяців, коли з'явилися болі в суглобах. За медичною допомогою не зверталася, лікувалася нестероїдними протизапальними мазями,

без поліпшення. Протягом останнього місяця з'явилися болі та набряки в суглобах кистей, стоп, в променезап'ясткових і гомілковостопних суглобах.

1. Скласти схематично програму фізичної терапії при ревматоїдному артриті.

Задача № 3.

Хвора 56 років звернулася в поліклініку зі скаргами на болі в лівому колінному суглобі, що посилюються в положенні стоячи або при навантаженні, періодично виникає хрускіт при активних рухах в даному суглобі. Вранці після пробудження відчуває скутість рухів в лівому колінному суглобі, яка триває 15-20 хвилин. Болі з'явилися близько 2 років тому і поступово посилювалися. При огляді: суглоби зовні не змінені, деформації та дефігурації не відзначаються. Обсяг активних і пасивних рухів незначно знижений в лівому колінному суглобі. Атрофії навколишніх тканин немає.

1. Скласти схематично програму фізичної терапії при гонартрозі.

Задача № 4.

Пацієнт 52 роки, страждає на ішемічну хворобу серця І ФК протягом 2 років. Напади стенокардії виникають рідко при великих фізичних навантаженнях. На висоті навантаження при виконанні велоергометрії ЧСС досягає 168 уд./хв, а АТ - 148/64 мм рт.ст.

1. Визначте середній і мінімальний тренуючий пульс.
2. Визначте рекомендовану швидкість лікувальної ходьби.

Задача № 5.

Пацієнт 43 роки, скарги на швидку стомлюваність, поганий сон, періодично - головні болі. З спадкового анамнезу: у матері артеріальна гіпертензія, у батька - стабільна стенокардія напруги ІФК. Працює підприємцем 10 годин на добу, іноді без вихідних. Фізкультурою займається від випадку до випадку (футбол). Шкідливі звички заперечує. Об'єктивно: нормостенічна статура, АТ 135/85 (зрідка підвищення до 145/90), ЧСС 80 уд./хв. Дані функціональних проб: проба Штанге 35 с; проба Мартіне-Кушелєвського - астеничний тип, час відновлення ЧСС 4,5 хв.

1. Вкажіть цільові параметри оздоровчого тренування (характер фізичного навантаження, тривалість тренування, інтенсивність за ЧСС, кратність занять в тиждень).

Задача № 6.

Жінка 39 років звернулася за консультацією з приводу рухового режиму. Діагноз: варикозне розширення вен нижніх кінцівок. Фізичний розвиток середнє. Маса тіла 76 кг (при рекомендованій 67 кг). Останні 10 років фізична активність - в межах побутових навантажень.

1. Яка мета майбутніх занять?
2. Складіть план індивідуальних занять терапевтичними вправами.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова (основна) література:

1. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.3-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 376 с. : іл.
2. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.2-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 456 с. : іл.

3. Бобрицька В.І. та ін. Валеологія. / В.І. Бобрицька – Полтава: «Скайтек», 2007. – Ч.І. – 180 с.
4. Бойчук Т., Голубева М., Левандовский О. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації, - Львів : ЗУКЦ, 2010. – 239 с.
5. Воронім Д. М., Павлюк Є. О. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи : навч. посібник / Д. М. Вороній, Є. О. Павлюк. — Хмельницький : ХНУ, 2011.-143 с.
6. Г.М. Чайченко, В.О. Цибенко, В.Д. Сокур Фізіологія людини і тварин [підручник] - К. : Вища шк., 2003. – 463 с.
7. Глазирін І.Д. Основи диференційованого фізичного виховання: Навчальний посібник. – Черкаси: «Відлуння-Плюс», 2013. – 352 с.
8. Григус І.М Фізична реабілітація в пульмонології: навчальний посібник. – Вид. 2-ге, виправлене. – Рівне: НУВГП, 2018. - 258 с.
9. Григус І.М., Брега Л.Б. Фізична терапія в кардіології: навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2018. – 268 с.
10. Дж.Х. Вілмор, Д.Л. Костіл Фізіологія спорту. – К. : Олімпійська література, 2003. – 654 с.
11. Діагностика рухових можливостей у практиці фізичного терапевта: навчальний посібник / А.В. Ольховик. – Суми: – Сумський державний університет, 2018. – 146 с.
12. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами і захворюваннями нервової системи: навчальний посібник / О.К. Марченко. – К.; Олімпійська література, 2006. – 196 с.
13. Практичні навички фізичного терапевта: дидактичні матеріали / [Бакалюк Т., Барабаш С., Бондарчук В. та ін.]. – К., 2022. – 164 с.
14. Пропедевтика внутрішньої медицини /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського.– 5-е вид., виправл. і допов. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – С. 23–56.
15. Свінціцький А.С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини: навч. посіб. К. : ВСВ Медицина, 2019. 1008 с.
16. Соколовський В. С. та ін. Лікувальна фізична культура: Підручник / В. С. Соколовський, Н. О. Романова, О. Г. Юшковська. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. — 234 с.
17. Мироненко С.Г. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання: Навчальний посібник. – Полтава, 2019. – 50 с.
18. Михалюк Є.Л., Черепок О.О., Ткаліч І.В. Фізична реабілітація при захворюваннях хребта. Навчальний посібник.- ЗДМУ, 2016. – 90 с.
19. Мухін В.М. Фізична реабілітація : підручник / В.М. Мухін. – Вид. 3-тє, переробл. та допов. – Київ : Олімп. література, 2010. – 486 с.
20. Свиридов О.І.Анатомія людини: Підручник К.: Вища шк., 2015. – 399 с.
21. Ступницька С.А. Фізична реабілітація дітей першого року життя з вродженою м'язовою кривошиєю : навч.-метод. посіб. / С.А. Ступницька, О.І. Рябуха – Львів : ЛДУФК, 2011. – 124 с.
22. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / под ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
23. Черкасов В.Г. Міжнародна анатомічна термінологія (латинські, українські, російські та англійські еквіваленти) / В.Г. Черкасов, І.І. Бобрик, Ю.Й. Гумінський, О.І. Ковальчук. – Вінниця : Нова Книга, 2010. – 392 с. (навчальний посібник)

24. Черкасов В.Г. Анатомія людини : підручник / В.Г. Черкасов, Т.В.Хмара, Б.Г. Макар, Д.В. Проняєв. – Чернівці : Мед. університет, 2012. – 462 с.
25. Швесткова Ольга, Свєцена Катержина та кол. Ерготерапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 280с.
26. Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол. Фізична терапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.

Допоміжна література:

27. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.1-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 368 с. : іл.
28. Бардов В.Г., Сергета І.В. Загальна гігієна та екологія людини. / В.Г. Бардов, І.В.Сергета - Вінниця: НОВА КНИГА, 2017. – 345 с.
29. Вакуленко Л.О. Лікувальний масаж. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. - 448 с.
30. Внутрішні хвороби: Навч.посібник / О.О. Якименко, О.Є. Кравчук, В.В. Клочко, Д.М. Себов, Л.Н. Єфременкова; За ред. О. О. Якименко. – Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2012. – с. – (Б-ка сту-дента-медика).
31. Воронім Д. М., Павлюк Є. О. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навчальний. посібник / Д. М. Вороній, Є. О. Павлюк. — Хмельницький: ХНУ, 2011.-143 с.
32. Деделюк Н.А. Наукові методи дослідження у фізичному вихованні: навчальний посібник / Н.А. Деделюк // Волинський національний університет ім. Л. Українки, Інститут фізичної культури та здоров'я. – Луцьк, 2010. – 184 с.
33. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за заг. ред. проф. О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К. : Книга плюс, 2006. – 470 с.
34. Івасик Н.О. Фізична реабілітація при порушенні діяльності органів дихання Є Н.О. Івасик. – Л.: УкрПол, 2007. – 258 с.
35. Запорожець О.П. Спортивна морфологія: Навчальний посібник. – Херсон: Айлант, 2002. – 108 с., іл.
36. Клінічне обстеження та семіотика уражень органів і систем у дітей / Ю.В. Марушко, Т.В. Гищак, С.А. Пісоцька, Т. В. Марушко – 5-те видання, перероблене і доповнене. – Київ-Хмельницький, ФОП Сторожук О.В., 2020. – 208 с.
37. Крупін В. П. Основні та додаткові методи обстеження хворих у клініці внутрішніх хвороб / В. П. Крупін, А. Б. Зіменковський, М. С. Регеда та ін. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2005. – 256 с. : іл.
38. Литвинова О.Г. Гігієна з основами екології. – К.: Здоров'я, 2010. – 368 с.
39. Остеоартроз. Сучасні методики фізіотерапевтичного лікування: Методичні рекомендації / В.І. Маколінець, Т.М. Гращенкова, А.М. Гаєвська, В.В. Мельник, І.В. Корж, І.М. Чатківська. — Харків : «Крокус», 2017. — 20 с.
40. Фізична реабілітація при ендопротезуванні органів та суглобів: навчальний посібник [Електронний ресурс] : навч. посібник для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія»/ О.О. Глиняна, Ю.В. Копочинська, І.Ю. Худецький; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл 173 МБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 190 с.
41. Федонюк Я.І., Мицкан Б.М., Попель С.Л та інші. Функціональна анатомія: Підручник для студентів навчальних закладів з фізичного виховання і спорту III та IV рівнів

акредитації/ За редакцією Федонюка Я.І., Мицкана Б.М. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 552 с.

42. Шаповалова В.А. Спортивна медицина і фізична реабілітація. К.: Медицина, 2008. – 316 с.

43. Фізична реабілітація після інфаркту міокарда в домашніх умовах: [навчальний посібник] / С.Я. Індика, А.М. Сітовський – Луцьк : РВВ ЛІРОЛІ Університету «Україна», 2014. – 150 с.

44. Шаповалова В.А., Кормак В.М., Холтагорова В.М. Спортивна медицина і фізична реабілітація / В.А. Шаповалова, В.М. Кормак. – К.: Медицина, 2008.

45. American Association of Occupational Therapist. Position paper: Occupation //Amer. J. of Occup. Ther. - 1995. - V. 49. - P. 1015-1018.

46. Krupa T., Packer T. Occupational Therapy Theory: Resource Manual. 1995. - VI. 1. - 104 p.

47. Occupational Therapy: Oververcoming Human Performance Deficits / Ed. Ch. Christiansen and C. Baum. - 1991. - 883 p.

48. Bithell C. Neurological physiotherapy. Bases of evidence for practice / C. Bithell, S. Edwards, J. Freeman. - London : Cecily Partridge Whur Publishers, 2002. -251 p

49. Michael A. Alexander, Dennis J. Matthews Pediatric Rehabilitation: Principles and Practice. – New York. – Fifth Edition – 2015. – 638 pages

50. Chui K.K. Orthotics and Prosthetics in Rehabilitation Orthotics and Prosthetics in Rehabilitation New York. – Fourth Edition – 2020. – 823 pages.

51. O’Sullivan, Susan B. Physical rehabilitation / Susan B. O’Sullivan, Thomas J. Schmitz, George Fulk. Description: Seventh edition. – Philadelphia: F.A. Davis Company. – 2019 – 1505 pages.

Інформаційні ресурси

52. <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

53. meddoc.com.ua/fizicheskaya-reabilitaciya-0605/

54. <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/1946/1/%D0%9B%D0%A4%D0%9A.pdf>

55. https://repository.tdmu.edu.ua/bitstream/handle/1/8676/lik_masazh.pdf?sequence=1

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Вивчити правила-схему складання реабілітаційних програм для хворих з різними нозологіями;

2. Повторити методи, форми та засоби фізичної реабілітації;

3. Ознайомитися з матеріально-технічною базою практики, фізіотерапевтичним кабінетом, приміщенням для ЛФК та масажу;

4. Вивчити досвід роботи фахівців із фізичної реабілітації;

5. Скласти графік роботи у різних відділеннях бази практики та план проведення фізіотерапевтичних процедур, масажу та занять з ЛФК;

6. Скласти три реабілітаційні програми для хворої людини з урахуванням нозології, яку подати у звітній документації;

7. Скласти звіт про виконання індивідуального завдання.

Підсумки підводяться у процесі складання студентом заліку комісії. Диференційна оцінка з практики враховується нарівні з іншими оцінками, які характеризують успішність студента.

Результати складання заліків з практики заносяться у відомість диференційного заліку, проставляються у заліковій книжці. Студент, що не виконав програму практики і отримав незадовільну оцінку на базі практики або незадовільну оцінку при складанні заліку відраховується з університету.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль проходження практики здійснюється протягом проведення практики її керівником за такими напрямками: дотримання трудової дисципліни, активність і самостійність у виконанні завдань практики; робота з документацією. Керівник практики здійснює контроль за дотриманням студентами трудового розпорядку, за своєчасним виконанням завдань, надає студентам методичну допомогу в організації роботи.

Формою підсумкового контролю ступеня набуття практичних навичок під час проходження практики є диференційований залік. Умовою допуску студента до підсумкового заліку є виконання програми практики, наявність позитивних оцінок з поточного контролю, надання звітної документації.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Звітна документація з практики складається з:

- завдання-звіта з практики (видається кожному студенту завідувачем практик медичного факультету);
- трьох реабілітаційних програми для хворої людини за певною нозологією;
- звіт про виконання індивідуального завдання.